

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen maksuvyöhykkeiden kehittäminen

Kh 17.05.2021 § 100

Valmistelija/lisätiedot: Kehitysjohtaja Pekka Kauhanen, puh. 044 740 1102

Taustaa

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2030 -ohjelma on hyväksytty Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa (28.5.2020, § 24) ja Kuopion kaupunginhallituksessa (8.6.2020, §170) sekä Siilinjärven kunnanhallituksessa (22.6.2020, §111) tavoitteellisena ohjelmana joukkoliikenteen kehittämistyölle.

Ohjelmassa on asetettu asiakaslähtöisen lippu- ja informaatiojärjestelmän erääksi tavoitteeksi yhtenäinen lippu- ja maksujärjestelmä, jolla helpotetaan matkustamista, asiakasinformaatiota sekä edistetään alueellista liikkuvuutta. Esimerkkinä on mainittu paikallisliikenteen yksi yhteinen työssäkäyntialueen maksuvyöhyke vuonna 2022.

Maksuvyöhykkeiden yhdistämistä selvitettiin jo 22.2.2018 joukkoliikennelautakunnan hyväksymässä selvityksessä. Silloin lautakunta päätti, että siinä vaiheessa ei muutoksia maksuvyöhykkeisiin tehdä. Kuitenkin tavoitteeksi asetettiin paikallisliikenteen yksi yhteinen maksuvyöhyke vuonna 2022, ja ennen päätöstä laaditaan vielä uusi selvitys, jonka perusteella tehdään päätös maksuvyöhykkeestä.

Nykyiset maksuvyöhykkeet ja vyöhykkeiden kehittäminen

Nykyisin Kuopion kaupunkiseudun vyöhykejärjestelmässä on kuusi vyöhykettä. A-vyöhyke kattaa Kuopion kaupunkialueen ja B-vyöhyke Siilinjärven alueella vahvan joukkoliikenneverkon alueen eli paikallisliikenteen liikennöintialueen. C- ja D-vyöhyke kattaa Kuopion ja Siilinjärven maaseutualueet. Vuonna 2020 vyöhykkeitä laajennettiin E- ja F-vyöhykkeillä kattamaan ELY:n toimivalta-alueita, kun ELY luopui omasta Waltti -lippujärjestelmästä.

Vuonna 2018 hyväksytyssä maksuvyöhykeselvityksessä tarkasteltiin A-vyöhykkeen laajentamista B-vyöhykkeen alueelle. Tällöin B-vyöhykkeestä olisi muodostunut pysäkitön virtuaalivyöhyke, jonka seurauksena Siilinjärven keskustan ja haja-asutusalueen väliset matkat olisivat muuttuneet BC-matkoista ABC-matkoiksi, ja hinnat olisivat nousseet. Vaikka muutos olisi täyttänyt tavoitteen yhteisestä maksuvyöhykkeestä, ei lippujen hintojen korotukset muualla olleet kokonaisuuden kannalta tavoiteltua. Muutokseen ei siinä vaiheessa oltu valmiita.

Niinpä nyt laadittavassa selvityksessä työtä ohjannut työryhmä päätyi esittämään ratkaisua, jossa paikallisliikenteen yhteinen maksuvyöhyke korvattaisiin yhtenäisillä hinnoilla. Tämä tarkoittaisi AB-lippujen hintojen alentamista saman hintaisten A- ja B-lippujen tasolle. Käytännössä A- ja B-vyöhykkeiden alueilla myytäisiin AB-lippua, jonka hinta olisi nykyisen A- ja B-vyöhykkeen lippujen hintainen. Muita muutoksia lippujen hinnoitteluun ei tehtäisi. Muutoksella täytettäisiin joukkoliikenneohjelman tavoite aiheuttamatta laajempia muutoksia maksuvyöhykkeisiin ja lippujen hinnoitteluun.

Muutoksen vaikutukset

Lippujen hinnoittelulla voidaan vaikuttaa matkustajamäärien kasvamiseen. Yleisesti on todettu lyhyellä aikavälillä 10 %:n lippujen hintojen alenemisen lisäävän lippujen myyntiä 3 % (ns. hintajousto) seuraavan vuoden aikana. Pitkän aikavälin (5–10 vuotta) hintajousto on tavallisesti kaksinkertainen. Lyhyellä aikavälillä hintamuutokset eivät ehdi vaikuttaa esimerkiksi asuinpaikan valintaan tai oman auton hankintaan tai siitä luopumiseen. Pitkällä aikavälillä hinnoittelulla voidaan vaikuttaa vahvemmin seudun elinvoimaan ja taloudelliseen kehitykseen ja se voi vaikuttaa jopa kaupunkiseudun houkuttelevuuteen.

Muutoksesta syntyvien nettokustannusten jakautuminen Kuopion ja Siilinjärven kesken on arvioitu laadittavassa selvityksessä vuoden 2018 maksuvyöhykeselvitystä tarkemmin. Koska tarkkaa tietoa matkustajien kuntalaisuudesta ei ole, on AB-vyöhykkeiden matkustajien kuntalaisuuden arvioimiseksi käytetty marraskuun 2019 Waltti-matkakorttien leimausaineistoa. Aineiston perusteella AB-matkoista oli kuopiolaisten matkoja 35,4 % ja siilinjärveläisten 64,6 %.

Esitetyn hinnoittelumuutoksen vaikutuksia arvioitiin lyhyen aikavälin hintajoustolla sekä em. matkojen jakosuhteella. Arvion mukaan muutos vähentää lipputulota noin 3,6 %. Matkustajamäärän kasvuksi on arvioitu Kuopion ja Siilinjärven välisessä liikenteessä noin 10 %. Näiden perusteella kuntien subventio kasvaa noin 390.000 eur/v (+7,6 %). Tästä Kuopion osuudeksi on nykyisellä kustannusjaolla ja vuoden 2019 toteutumätiedoilla arvioitu 140.000 eur/v ja Siilinjärven 250.000 eur/v. Korona vähensi vuoden 2020 lipputulota noin 30 %. Kuluvan vuoden lipputulovähennelmä arvioidaan olevan vähintään samaa suuruusluokkaa. Subvention osuudet tulevat olemaan edellä esitettyjä arvioita suuremmat ja vähenevän matkustajamäärien palautuessa korona-aikaa edeltävälle tasolle.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: ----

- Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää ohjeistaa Kuopion kaupunkiseudun maksuvyöhykeselvityksen ohjausryhmää yhteisen maksuvyöhykkeen jatkovalmistelussa.
- Päätös Merkittiin pöytäkirjaan, että asiantuntijoina kokouksessa tämän kokousasian esittelyn ajan olivat Pekka Kauhanen ja Simo Airaksinen.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa

Siilinjärvellä 18.5.2021

Pirjo Vlasoff
arkistonhoitaja

OIKAISUVAATIMUSOHJEET (kuntalaki) Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.
Oikaisuvaatimusoikeus Oikaisuvaatimuksen saa tehdä: <ul style="list-style-type: none">• se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä• kunnan jäsen.
Oikaisuvaatimusaika Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Siilinjärven kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukiolon päättymistä. <i>Asianosaisen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa <i>asianosaisen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. <i>Kunnan jäsenen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
Oikaisuvaatimusviranomainen Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on kunnanhallitus Kirjaamon yhteystiedot: Siilinjärven kunta, kirjaamo PL 5, 71801 Siilinjärvi (käyntiosoite: Kasurilantie 1, 71800 Siilinjärvi) sähköposti kirjaamo@siilinjärvi.fi, faksi 017 401 132, puh. 044 740 1110 Aukioloaika: Avoinna arkisin maanantai-torstai kello 08:00-15:45 ja perjantai kello 08:00-15:00.
Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava: <ul style="list-style-type: none">• päätös, johon haetaan oikaisua• miten päätöstä halutaan oikaistavaksi• millä perusteella oikaisua vaaditaan. Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.
Pöytäkirja Päätöstä koskevia pöytäkirjanotteita ja liitteitä voi pyytää Siilinjärven kunnan kirjaamosta (ks. yhteystiedot ja aukioloaika kohdassa Oikaisuvaatimusviranomainen). Pöytäkirja on 17.5.2021 viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon www.siilinjärvi.fi